

ZÁSADY URBÁNNÍ POLITIKY PRO ČESKÁ MĚSTA

Kamila Lohrová

V letošním červenci byl aktualizován dokument Zásady urbánní politiky. Podílela se na něm pracovní skupina složená z vybraných měst, zástupců zastřešujících organizací a relevantních rezortů z České republiky. V dokumentu lze nalézt řadu informací o sídelní struktuře, urbánních trendech, významu měst v soustavě osídlení a vývoj urbánní politiky na mezinárodní úrovni. Materiál rovněž obsahuje problematiku spojenou s rozvojem měst, a to např. demografické členění, ekonomickou a sociální oblast, dopravu, životní prostředí, veřejný prostor či veřejnou správu. V dokumentu je definováno pět zásad, kterými by se města měla řídit v dalším vývoji.

Vláda České republiky na svém zasedání konaném dne 24. 7. 2017 schválila usnesením č. 549 dokument Zásady urbánní politiky – Aktualizace 2017.

Cílem Zásad urbánní politiky je sjednotit přístupy všech úrovní veřejné správy k rozvoji měst. Jedná se o rámcový dokument urbánní politiky státu, která má průřezový a interdisciplinární charakter. Na jejím vytváření a realizaci se společně a koordinovaně podílejí jednotlivé dílčí politiky, přičemž regionální politika a územní plánování představují pro tuto koordinaci věcný a územní rámec.

Důvodem aktualizace bylo promítnutí posledního vývoje a trendů v rozvoji měst, včetně mezinárodního kontextu. Cílem nebylo původní Zásady urbánní politiky výrazně změnit, ale spíše je zpřehlednit a v relevantních částech zkrátit. Mění se a zpřesňují Zásady urbánní politiky z roku 2010; tj. v návrhové části (vlastní zásady, strategické směry a aktivity) se nahrazují schválenou aktualizací.

Na aktualizaci Zásad urbánní politiky se podílela pracovní skupina složená ze zástupců vybraných měst (dle nominace Svaz měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR), zástupců Národní sítě Místních akčních skupin ČR, Asociace krajů ČR a relevantních rezortů.

Dokument obsahuje informace k sídelní struktuře, k urbánním trendům (urbanizace, suburbanizace a reurbanizace) a významu měst v soustavě osídlení. Definuje rovněž problémy dalšího rozvoje měst (v členění na demografickou, ekonomickou a sociální oblast, dopravu a technickou infrastrukturu, životní prostředí, veřejný prostor a veřejnou správu). Navíc obsahuje i vývoj urbánní politiky na úrovni EU spolu s rámcem rozvoje měst v OSN.

Relativně podrobně popisuje uplatňované nástroje urbánní politiky (např. tzv. integrované nástroje), se kterými má ČR aktuální zkušenost (jsme dávaní jako příklad využití integrovaného nástroje ITI s využitím více fondů, což více odpovídá potřebám konkrétního území). Kromě samotných zásad definuje roli jednotlivých subjektů v implementaci (např. rezortů či zastřešujících organizací územních partnerů). Zásad urbánní politiky je celkem pět:

Zásada 1
Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst
zahrnuje využívání a uplatňování dokumentů a nástrojů strategického rozvoje měst (včetně např. Smart Cities), koordinaci nástrojů a přístupů k rozvoji měst, integraci přístupu k řízení rozvoje území a zajišťování informační a metodické pomoci při rozvoji měst.

Zásada 2
Polycentrický rozvoj sídelní soustavy obsahuje zaměření podpory a realizace polycentrického rozvoje (např. vytváření sídelní struktury založené na polycentrickém rozvoji) a samotný vyvážený a polycentrický rozvoj soustavy osídlení (např. předcházení negativním projevům suburbanizace).

Zásada 3
Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území
je členěna na ekonomickou, sociální a demografickou oblast, dopravu a technickou infrastrukturu, veřejný prostor, veřejné služby a bydlení, veřejnou správu.

Zásada 4
Péče o městské životní prostředí
zahrnuje zdravé životní prostředí, změnu klimatu, udržitelné využívání přírodních zdrojů, péči o přírodu a krajinu, vyvážený vztah mezi městským a venkovským prostorem a environmentální vzdělávání a informovanost veřejnosti.

Zásada 5
Zajištění implementace Nové městské agendy
byla nově formálně zařazena, ale bude rozpracována až v návaznosti na postupně vznikající nadřazené dokumenty na úrovni OSN).

Dokument je dostupný na internetové stránce Ministerstva pro místní rozvoj ČR, sekce regionální politika a cestovní ruch, Podpora regionů, podsektce Koncepce a strategie.

Platnost aktualizovaných Zásad urbánní politiky je do roku 2023, kdy se předpokládá další aktualizace, a to zejména v návaznosti na ukončení čerpání v rámci současného programového období EU. Zásady urbánní politiky – Aktualizace 2017 je nutné vnímat jako otevřený dokument, který bude předmětem průběžného interního monitoringu MMR; zejména implementace integrovaných nástrojů a Nové městské agendy.

Dokument mimo jiné slouží jako podklad pro připravovanou Strategii regionálního rozvoje ČR 2020+, která bude zároveň obsahovat detailní popis její implementace (včetně implementace v urbánním prostoru). Strategie regionálního rozvoje ČR 2020+ bude v části věnované urbánnímu rozvoji aktualizované Zásady urbánní politiky reflektovat.

*MSc Kamila Lohrová
Odbor regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj*

ENGLISH ABSTRACT

Principles of urban policy for Czech cities, by Kamila Lohrová

The document Principles of Urban Policy was updated last July. A working group composed of representatives of selected municipalities, umbrella organizations and relevant authorities in the Czech Republic participated in the update. The document provides a variety of information on settlement structures, urban trends, the importance of cities in the system of settlements, and the development of urban policies at international level. Also, various problems of urban development such as demographic division, economy, social issues, transportation, environment, public space and public administration are discussed. The document defines five principles of prospective urban development.